

Zapytanie ws. rozeznania rynku

„Aktualizacja metodyk monitoringu i oceny stanu ekologicznego śródlądowych wód powierzchniowych na podstawie fitobentosu wraz ze szkoleniami”

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zamierza w bieżącym roku przeprowadzić postępowanie przetargowe w celu realizacji przedsięwzięcia „Aktualizacja metodyk monitoringu i oceny stanu ekologicznego śródlądowych wód powierzchniowych na podstawie fitobentosu wraz ze szkoleniami”. W związku z tym zwracamy się do potencjalnych Wykonawców o wstępne oszacowanie kosztów takiego przedsięwzięcia i nadesłanie takiej kalkulacji na adres: p.panek@gios.gov.pl do 3 marca 2017.

Zakres zamówienia może się istotnie zmienić. Nadesłanie kalkulacji nie jest wiążące dla potencjalnych wykonawców. Nie jest to zapytanie ofertowe i GIOŚ nie zobowiąże się na jego podstawie do zawarcia umowy.

1. Podłoże przedsięwzięcia

W trakcie stosowania przez Inspekcję Ochrony Środowiska metodyk do monitoringu i oceny fitobentosu okazało się, że ich podstawowe założenia są właściwe, co zostało potwierdzone pozytywną interkalibracją europejską. Jednocześnie, okazało się, że różne szczegóły wymagają dopracowania. W trakcie interkalibracji zmieniono nieco wartości graniczne klas jakości. W trakcie nadzoru merytorycznego nad wdrażaniem metodyk wprowadzono kilka poprawek w technice poboru i obróbki próbek. Kolejne tego typu korekty znajdowały swoje miejsce w odrębnych opracowaniach, przez co obecnie nie istnieje jedno opracowanie, które obejmowałoby aktualną wersję metodyki.

Ponadto, ze względu na to, że w podobnej sytuacji są pozostałe kraje europejskie, w trakcie stosowania krajowych metodyk monitoringu i oceny fitobentosu również w nich nastąpiły zmiany. W międzyczasie znowelizowano Ramową dyrektywę wodną, wprowadzając wymóg zgodności metodyki fitobentosowej z normami EN 13946:2014, EN 14407:2014 i EN 15708:2009. Przeprowadzono kolejne fazy ćwiczenia interkalibracyjnego, m.in. w zakresie oceny fitobentosowej bardzo dużych rzek. W pracach grupy Ecostat pojawiły się dyskusje nad koniecznością monitoringu fitobentosu w jeziorach. Stanowisko Polski mówiące o komplementarności oceny fitobentosowej i fitoplanktonowej w rzekach nie jest podzielane na szczeblu europejskim i z reguły w dużych rzekach oceniany jest stan obu tych elementów. Już obecnie trwa praca polegająca na rozszerzeniu polskiej metodyki fitobentosowej na rzeki przybrzeżne, której zakończenie planowane jest na bieżący rok.

Oprócz uwarunkowań prawnych, zmienia się sytuacja naukowa. Postępy taksonomii sprawiają, że listy taksonów sprzed kilku lat dezaktualizują się. Częściowym rozwiązaniem tego było wydanie przez GIOŚ klucza do oznaczeń okrzemek z listą synonimów, jednak od

tego czasu również nastąpiło kilka zmian. Szczególnie istotne są zmiany polegające na odkryciu w naturze nieopisanych wcześniej gatunków, które na niektórych stanowiskach mogą dominować w biocenozie fitobentosu, np. *Diatoma polonica* w niektórych ciekach regionu sądeckiego.

Niniejsze zadanie ma na celu analizę powyższych uwarunkowań i aktualizację metodyk oceny śródlądowych wód powierzchniowych (jezior, rzek, zbiorników zaporowych) na podstawie fitobentosu wraz z niezbędnymi badaniami i obsługą ekspercką.

2. Opis i zakres przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie przewidziane jest na około jednego roku, przy czym rozpocznie się w roku 2017, a zakończy w następnym.

W zakres zadania wchodzić będą:

- Analiza merytoryczna metodyk oceny jezior, rzek i zbiorników zaporowych na podstawie fitobentosu stosowanych w Polsce (w skrócie: metodyk) wraz z analizą korekt wprowadzanych w trakcie ich stosowania. Analiza problemów ze stosowaniem metodyk przez pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska.
- Analiza porównawcza metodyk z analogicznymi metodykami stosowanymi w krajach o podobnych warunkach środowiskowych.
- Analiza zbieżności oceny jcw na podstawie fitobentosu z oceną pozostałych elementów jakości wód.
- Analiza list taksonów wskaźnikowych i ich aktualizacja, w szczególności uwzględniająca nową wiedzę taksonomiczną i autekologiczną. Nowe listy powinny być również dostosowane do aktualizacji typologii wód powierzchniowych zaproponowanej przez KZGW na okres po 2021 r. Przygotowanie aneksu do „Klucza do oznaczania okrzemek w fitobentosie na potrzeby oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych w Polsce” (Bąk i in. 2012).
- Aktualizacja metodyk na podstawie ww. analiz i przygotowanie ich ujednoliconych tekstu.
- Przeprowadzenie szkoleń ze zaktualizowanych metodyk dla łącznie ok. 70 pracowników z uwzględnieniem różnic regionalnych.
- Samointerkalibracja zaktualizowanych metodyk zgodnie z procedurami Wspólnej Strategii Wdrażania RDW. W tym analiza konieczności aktualizacji interkalibracji metodyk dla dotychczas zinterkalibrowanych typów wód oraz samointerkalibracja typów niezinterkalibrowanych (bardzo dużych rzek zasadowych).
- Obsługa ekspercka GIOŚ i WIOŚ w zakresie metodyk. Przygotowywanie wyjaśnień dla ekspertów Komisji Europejskiej. Kontakty robocze z pracownikami GIOŚ i WIOŚ. Udział w spotkaniach roboczych na terenie Unii Europejskiej. Promocja wyników pracy w środowisku naukowym (wystąpienia konferencyjne, publikacje naukowe lub popularnonaukowe).
- Asysta ekspercka przez rok po zakończeniu zadania, w tym finalizacja prac interkalibracyjnych.

W celu wykonania zadania Wykonawca otrzyma od Zamawiającego lub za jego zgodą pozyska od WIOŚ:

- Dotychczasowe opracowania będące podstawą przygotowania i korygowania metodyk. Opracowanie dotyczące dostosowania dotychczasowych metodyk biologicznych do przyujściowych odcinków rzek.
- Informacje o taksonach fitobentosu pozyskane w ramach państwowego monitoringu środowiska – formatki xls i inne informacje.
- Próby biologiczne pobrane z jcwpc dotychczas nieobjętych monitoringiem fitobentosu (rzeki przyujściowe, wielkie rzeki nizinne).
- Materiały robocze grupy Ecostat w zakresie oceny fitobentosowej w krajach europejskich.

Materiały te nie są wystarczające do prawidłowego wykonania zadania. Wykonawca zdobędzie dodatkowe informacje dostępne w literaturze naukowej, nawiąże kontakty robocze z ekspertami z innych krajów oraz Wspólnego Centrum Badawczego. Ponadto, w razie konieczności, Wykonawca pozyska próby środowiskowe.

Zaktualizowane metodyki muszą spełniać wszelkie wymogi wynikające z zapisów RDW, w szczególności jej Załącznika V zawierającego charakterystykę klas stanu ekologicznego dla poszczególnych elementów biologicznych i normy dla ich monitorowania. Zmiany w metodykach powinny spełniać wymogi interkalibracji.

Dyrektor
Departamentu Monitoringu
i Instrukcji o Środowisku

mgr Anna Katarzyna Wiech